

معماری بومی ایرانی گامی بسوی پایداری

کاوه عاکف*^۱، دکتر علی علایی^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

^۲ استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات کرمانشاه، گروه معماری، کرمانشاه، ایران.

* kavehakef@gmail.com

ali_archi@yahoo.com

چکیده

در معماری بومی ایرانی به پیروی از طبیعت و خلقت، مصالح و مواد با رعایت اصل قناعت به کار رفته اند و از حداکثر کارایی و توان آنها بهره گیری شده است. توجه به فرهنگ، ویژگیهای بومی و تجربیات گذشته، بهره گیری از انرژی های تجدید شونده و پرهیز از بکارگیری انرژیهای تجدید ناپذیر از اصول توسعه پایدار است. یکی از شاخصه های اصلی معماری بومی که مشارکت مردم در ساخت اینگونه از معماری، قابل ملاحظه است و همچنین توجه به ارزشها و همسازی آن با طبیعت است. پایداری به معنی ایجاد فرآیندی قابل تکرار می باشد و مفهومی است که بیشتر به عنوان اندازه ارزش یک روش به کار برده می شود. با این نگرش، درک اصول وارزشهای تکرارپذیر معماری بومی، بسیار با ارزش میباشد. رویکرد معماری پایدار نیازمند بسترسازی بومی مناسب می باشد ولی خط مشی های سنتی که منجر به ایجاد سر پناه هایی شده اند که در طی قرن ها پایدار بوده اند، امروزه از عهده نیازها و منابع موجود زمان حال، بر نمی آیند، بنابراین در اینجا منظور از توجه به ویژگی های بومی، توجه به ارزش های آن می باشد. روش این پژوهش مبتنی بر مطالعات

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد معماری

^۲ استادیار دانشگاه آزاد اسلامی

کتابخانه ای است و رویکردی توصیفی دارد . نتایج به دست آمده از این پژوهش به درک اهمیت نقش معماری بومی در ایجاد رویکرد پایداری در معماری منجر می شود.

واژه کلیدی: توسعه پایدار، معماری بومی، معماری پایدار، سنت، طبیعت

1- مقدمه

پرداختن به معماری پایدار و اسباب شکل گیری چنین رویکردی در طراحی های معماری، لازمه شناخت عمیقتری از اهداف و توصیه های پایداری می باشد . ازسویی حل مشکلات محیطی، فرهنگی - اجتماعی و اقتصادی، و پیوستگی شدید این موضوعات، ما را به سوی معماری بومی و رویکرد پایداری در مقایسه و سنجش با یکدیگر قرار می دهد تا آموزه های آن برای طراحی معماری امروز، استخراج گردد. پدیده معماری بومی به عنوان مقوله ای در زیبایی شناسی و عرفان، در خلوص اندیشه و احترام به طبیعت، موضوعی بسیار با اهمیت می باشد . معماری بومی با آنکه در طول تاریخ، دستخوش پدیده های دگرگون کننده بوده است ولی توانسته هویت ویژه خود را حفظ کند و نمایانگر آداب و رسوم، روحیه و احساسات، اندیشه و عقیده، ذوق و سلیقه و هنر آنان باشد. (دادخواه، 98:1384)

در برخورد با مجموعه ها و واحدهای معماری، تأثیرات محیط طبیعی و فرهنگی به بارزترین شکل خود و توأم، بی آنکه بتوانیم یکی را از دیگری تمیز دهیم، متجلی می شوند . به نظر می رسد که این مجموعه ها، مصداقهای خوبی برای رویکرد پایداری در زمان و مکان خودشان می باشند. آنچه فرهنگ معماری گذشته به صورت یک سنت در خود داشته است امروزه تنها به صورت پیکری بی جان پیش روی ماست؛ و طبیعتاً جوامع امروز، در پی کشف و استفاده از ارزش های گذشته، ناگزیر به جستجو و کنکاش در شناخت ارزشهای ناآشنا و فراموش شده در خود است (ربوبی، 58:1384)

2- توسعه پایدار